

OSKAR KROON

Wachten
op de
wind

Vertaald door Bernadette Custers

Lannoo

Door de ramen zie je sporen van de storm buiten.

Mama en ik zijn alleen nu. Zwijgend wandelen we door kale gangen.

We komen kersverse ouders tegen, ze stralen. We komen zieke oudjes tegen, met lege blikken. Ze zouden elk moment in elkaar kunnen zakken en doodgaan. Een man met een stoppelbaard en opgefokte ogen komt met bed en al een lift uit glijden. Dokters snellen voorbij, kinderen huilen, papa's troosten.

Plotseling een café, daar kunnen we stoppen.

'Adem', zegt mama en ze sluit haar ogen, maar rustig is ze niet.

Dan drinkt ze koffie, ik neem een flesje frisdrank, maar wou dat het opa's rabarbersap was.

'Ik weet dat je heimwee hebt', zegt mama, met een vaag knikje de ruimte in, maar ik zie daar alleen maar wc's.

'Naar het eiland, bedoel ik.'

'Ja, klopt', antwoord ik.

'Maar papa wilde jou zo graag zien, hè. En ik heb je zo erg gemist.'

Het lijkt bijna alsof ze gaat huilen en dat trek ik echt niet, maar nee, ze buigt zich naar voren en aait me over mijn wang. Ik keer me van haar af, al zou ik haar eigenlijk gewoon haar gang moeten laten gaan.

'Het is niet makkelijk geweest voor jou', zegt ze. 'Voor niemand.'

'Ja, voor papa wel', zeg ik en ik blijf voor me uit staren, naar de wc's.

Zitten en praten...

'Nee, chagrijnig liefje van me, voor papa ook niet.'

'Kun je alsjeblieft stoppen met mij liefje te noemen? Stop daar toch mee.'

We zijn een poosje stil. Af en toe een zucht van mama, meer niet.

‘Het is voor papa ook lastig geweest’, zegt ze dan en ik snap niet waarom ze hem in bescherming moet nemen.

‘Mmm, vast...’

‘Maar Wieke...’

‘Hebben jullie soms met elkaar gepraat, papa en jij?’

Ze schiet in de lach.

‘Tuurlijk hebben we gepraat’, zegt ze. ‘Dat is toch niet zo gek?’

We praten. Ja hè hè, tuurlijk praten we.’

‘Wat goed hé!’

Ze kijkt omlaag naar de tafel, gekwetst.

‘Wat goed, hé, dat jullie praten. Wat goed dat dat niet gek is.

Supergoed, hoor!’

‘Ja.’

Zo zitten we een tijdje. Maar wanneer mama met een ruk opstaat, is het zover. Dan slaakt ze een diepe zucht en geeft me een grote knuffel.

‘Liefie’, fluistert ze.

Ze kan het nu eenmaal niet laten, maar ik zeg niks.

Dan beginnen de gangen weer, de liften, de trappen, maar zij kan de weg kennelijk zo vinden.

Ze heeft namelijk *met papa gepraat*.

Ik begin haar over de potvissen te vertellen, want je moet toch ergens over praten. En ik ben het nu best wel gewend om te vertellen over de dieren in de diepte van de gigantische wateren. Bovendien word ik er niet goed van als ik alsmaar aan al dat andere loop te denken.

Misschien luistert mama niet eens, maar ik vertel toch.

Over hoe ze in hun dooie eentje in de zeediepte kunnen leven en wekenlang door de oceanen zwemmen, en alsmaar sombere liedjes zingen die je op tientallen kilometers afstand kunt horen.

Over hoe ze toch samen voor hun jongen zorgen en elkaar helpen. Over hoe ze wel drie kilometer de diepte in kunnen duiken en in het pikdonker de weg weten te vinden. Dat de zeeën niet zouden kunnen bestaan zonder hen. Dat de aarde waarschijnlijk zou stoppen met ronddraaien als de potvissen er niet stug omheen bleven zwemmen, keer op keer op keer.

‘En weet je’, zeg ik. ‘Weet je dat potvissen grotere hersenen hebben dan alle andere dieren op aarde?’

Mama kijkt strak voor zich uit.

‘Hier’, zegt ze plotseling. ‘Hier is het.’

‘Maar of hun hart ook het grootst is, dat weet ik niet zeker. Misschien heeft de olifant wel...’

We lopen de glazen deuren door en ze gaat op een groene stoel zitten die bij de muur staat.

‘Ik wacht hier’, zegt ze en ze wijst naar de deur die ik bijna open moet doen.

‘Ga je niet mee naar binnen?’ vraag ik.

‘Ga jij maar eerst, ik kom later’, zegt ze en even ziet ze er anders uit. Er trekt ergens iets in haar gezicht, iets van lachen, of huilen – het komt er niet echt uit. ‘Zeg dat... dat ik later kom, dan zijn ze voorbereid. Ga nu maar.’

Ze wuift met haar hand, gebaart dat ik moet gaan, maar ik blijf treuzelen. Ik wil dit eigenlijk niet dus. Shit, wat heb ik een heimwee naar het eiland. Naar Rut, opa, de boot, de warmte...

‘Weet je’, zeg ik. ‘Weet je dat een pasgeboren potvisjong wel een ton weegt?’

‘Kom, Wieke’, zegt ze dan.

Ze omhelst me stevig. Achter haar zijn grote ramen met uitzicht op het ziekenhuispark. Er liggen overal takken en rommel, kapotte wegwijsborden en regenpijpen. Maar hierbinnen is het stil. De stilte van na de natuurramp. Alleen een zacht geruis hoor

je, en wat verder weg af en toe het gegil van een kind. Stappen die ergens in de verte weergalmen, een koffieautomaat die bromt.

Nu hoef ik alleen nog maar naar de deur te lopen en aan te kloppen, dat is alles.

Dat is alles.

HET EILAND
EEN PAAR WEKEN EERDER

's Avonds zit ik hier op de rots. Dan kijk ik uit over de zee en wacht tot de zon gaat zakken in de verste verte. Dan heb ik de schipperspet op mijn hoofd en mijn hart op de juiste plek. Dan droom ik over Aberdeen, over Lissabon en Valparaíso. Over andere havens, heel ver hiervandaan.

In de zee zit zo veel. 's Avonds ziet hij er leeg uit, maar onder de oppervlakte leeft en borrelt het. Daar zitten de geheimen. En aan de hemel. Daar flitsen zwarte schaduwen voorbij, en later in de nacht de sterren. Zo groot, zo ver weg. Onmogelijk te begrijpen, zegt opa. Hij zucht en kijkt omlaag naar de grond.

'De eeuwigheid en de oneindigheid.'

De eeuwigheid en de oneindigheid.

Een enkele keer draai ik me om en kijk weg naar opa's huis. Het is niet meer dan een kleine, vierkante doos. Witte wanden die 's avonds, wanneer de zon zakt, licht geven, lijkt het wel. Rook die traag opstijgt, recht omhoog uit de schoorsteen op het dak. Omhoog naar die eeuwigheid.

Dan zie ik licht uit de ramen stralen en weet ik dat opa daarbinnen aan het rommelen is. Dat hij theezet en spulletjes tevoorschijn haalt. Een oud zeemansliedje loopt te neuriën.

Ik zit op de rots tot de zon helemaal verdwenen is en bespeur de vochtigheid en geur die uit de zee komen. Dan denk ik aan nachtelijke zeiltochten over oceanen en aan de walvissen die rustig in het grote zwart liggen te sluimeren. Aan tonijnen en reuzeninktvisen. Aan algen, zeewier en aan schemerige havenkwartieren die op me wachten.

Ik denk aan de *snipa* onder aan de rots. Aan de boot die daar tussen de keien op het strand ligt te wachten op zijn maidentrip.

Maar ik denk niet aan papa en niet aan Angelica. Ze zijn heel ver weg met hun geluk en hun fantastische balkon met tomaten.

De warmte gaat hier gewoon door, dag en nacht, dag in, dag uit

– het is klaarblijkelijk echt niet normaal. Je zweet de hele tijd.

De zomer is overal, hij brandt en droogt alles uit. Het gras is geel, de grond stuift waar je ook loopt. Iedereen snakt naar regen. Op de radio brengen ze nieuws over bosbranden op het vasteland en over watertekort. Oude mensen krijgen beroertes en gaan dood en plotseling is het verboden om wegwerpbarbecues te verkopen.

Ik zet mijn pet recht, spied een laatste keer omhoog naar de vuurtoren om te zien of die schijnt, en dan begin ik omhoog te lopen, naar het huis.

De vuurtoren schijnt altijd, maar je moet hem toch controleren, zegt opa. Je wilt natuurlijk niet dat er 's nachts bij het eiland een schip vergaat, zegt hij. Dat heeft hij altijd gezegd.

Hoewel je dat soms stiekem wel wilt. Want dan zouden opa en ik mogen uitroeien om zeelieden te redden. We zouden de hele nacht op zee zwoegen, en als we laat in de ochtend thuiskwamen, zouden we de berg op ploeteren, naar huis. Daar zouden we voor het houtfornuis gaan zitten om ons te warmen, de schipbreukelingen trakteren op beschuiten en borrels, en zij zouden ons vertellen over al hun avonturen, scheepsladingen, vreemde dieren, zeeën en kroegen. *De schipbreuklijders*, denk ik. *De schipbreukelingen*. Zij zouden op de zeekaarten wijzen en ons hun routes laten zien.

Maar de vuurtoren schijnt.

De albatros laat zich ook vanavond niet zien.

Dat doet hij nooit, al heeft opa hem één keer gezien. Zegt hij.

Het laatste eindje omhoog naar het huis ren ik bijna. Dan verlang ik alleen nog naar binnen. De schemervogels mogen hun droevige deuntjes voor iemand anders zingen. Voor de zee alleen.

Op het eiland is alles in elk geval net als anders.

Hier gaat het leven door, ongeacht natuurrampen of andere ongelukken op het vasteland. Zelfs op een dag met perfect zicht zie je niets anders dan horizon. De rook komt niet zover, de sirenes hoor je niet. Hier lopen de opa's net als anders in hun broeken met bretels en dragen van alles en nog wat met zich mee. Hier zitten ze naast elkaar op hun bankjes en glimlachen maar wat als je ze voorbijloopt.

Ik heb altijd gedacht dat het vriendelijke glimlachen waren, maar nu word ik er weleens onzeker van.

Net als anders broeden de vogels in opa's nestkastjes en net als anders is de sering uitgebloeid.

'Je bent hem dit jaar weer misgelopen', zegt opa wanneer we in de schaduw van de seringenstruik rabarbersap zitten te drinken.

Hij had vlak voor mijn laatste schooldag een keer gebeld en gezegd: 'Nu bloeit ie.' De laatste weken was het moeilijk uit te houden in de stad. Mama vond dat ik chagrijnig en bozig was, maar zij was echt nog erger.

Ja, de sering is uitgebloeid nu, maar de vogels zingen nog.

En net als anders haalt opa 's avonds zijn sloopspelschaakspel tevoorschijn, na de thee met beschuiten. Hij steekt zijn pijp aan en schenkt soms een borreltje in, maar alleen voor zichzelf.

Dan zegt hij dat ik, als ik weer thuiskom en op die nieuwe school begin, de beste schaakspeler moet zijn van de hele stad.

Dan vertel ik hem mooi niet dat hij de enige schaakspeler is die ik ken, vertel niet dat hij misschien de enige is die ik überhaupt ken. Ik probeer vooral niet te denken aan *die nieuwe school*.

'Schaakmat', zegt opa algauw. Ik heb nog nooit van hem gewonnen.

Daarna komt eerst het algemeen weerbericht, dan het scheepsweerbericht. Net als anders.

De bevolking wordt gewaarschuwd voor extreem brandgevaar in de vrije natuur: er zijn her en der branden en mensen worden geëvacueerd. Ze kunnen hooguit het belangrijkste redden. In de Botnische Golf bij Norra Kvarken hangt mist, maar het hogedrukgebied is de hele tijd overal en er staat maar heel weinig wind, uit het westen. Goed zicht bij het eiland Utsira, in het zuiden van Noorwegen.

Recordtemperaturen.

Wanneer opa de radio uitzet, moet je slapen. Zo is het altijd geweest. Hij lurkt nog één keer aan zijn pijp en zegt: ‘Tja, dit was ’m dan, de dag.’

Als er internet was geweest. Als ik mijn telefoon had gehad. Dan had ik nog wel naar iets gekeken of geluisterd. Maar nu ligt achter het raam alleen de zee en ik denk: waar zou je terecht komen als je alsmáar verder weg ging? Ik lig hier in bed nog een tijdje in opa’s zeekaarten te bladeren en te dromen over eilanden en scheren, blinde klippen en ondieptes, terwijl opa nog wat in de keuken staat te rommelen. Dan komen de zeemansliedjes weer. Hij fluit alleen maar, maar ik ken de tekst over de brik, het zeilschip dat gedoemd was een wrak te worden.

Daarna hoor ik opa de deur open doen als hij naar buiten loopt om extra hout te halen, zodat we morgenvroeg genoeg hebben voor de koffie en de pap.

Maar ik hoor hem nooit meer terug komen. Dan slaap ik.

Ja, op het eiland is alles net als anders.

Maar toch niet helemaal.

Er is iets anders in mij.

O ja, en er is de boot. De snipa.

Ik kreeg de boot zodra wij op het eiland met ons tweeën waren, opa en ik. We hadden mama bij de aanlegsteiger uitgezwaaid en waren daarna langs het strand naar huis gewandeld.

Opa omarmde mij lichtjes met één arm, zoals hij dat doet.
'Eindelijk alleen.'

Ik was het gloeiend met hem eens.

Eindelijk.

Ik had hier heel lang naar verlangd. Dankzij de gedachten aan de zomer en opa, het eiland en de eenzaamheid, lukte het me om het in de stad uit te houden. Eindelijk weer het eiland.

Je kunt vanaf de haven naar opa's huis lopen via het dorp, maar wij nemen bijna altijd de strandweg als we geen bagage bij ons hebben. Die route is langer, maar zo kom je niet zoveel mensen tegen en hoeft opa niet steeds stil te staan om een praatje te maken met iedereen die op ons afkomt om iets te vragen of ons een klopje op de rug te geven. Op het strand zijn alleen maar vogels. Opa dreunt de namen op: steenloper, mantelmeeuw, noordse stern. Dat heeft hij altijd gedaan.

Als je de strandroute neemt, loop je zo'n beetje om de rots heen waarop de vuurtoren staat. Als de haven en de boten om de hoek zijn verdwenen, heb je alleen nog een rotswand aan de ene kant en de zee aan de andere. Met de vuurtoren heel hoog op de rots en de horizon heel ver weg op zee. Ik doe meestal mijn schoenen uit en loop dan op blote voeten. De kleine, ronde keien zijn lekker warm. Ze doen 'n soort van pijn, maar op een goeie manier: zo krijg je zomervoeten. Die heb ik tenminste altijd gekregen.

Toen we voorbij de vuurtoren waren, lag het huis boven op de berg. Het lichtte wit op en we zwoegden omhoog, de steile houten trap op. Maar eerst stonden we stil, midden op het strand, en tuurden omhoog naar de rots, waar volgens opa soms zeekoeten

zitten. Maar nu waren er alleen maar meeuwen, meeuwen en nog eens meeuwen.

Toen we thuiskwamen, lag het pakje daar op tafel, bruin en kreukelig.

Opa hing zijn schipperspet aan de haak, legde zijn pijp op de schaal, zette de koffie op het vuur. Hij knikte naar de tafel en stopte zijn handen in de zakken van zijn bretelbroek.

‘Ja, maak nu open’, mompelde hij.

De schipperspet die in dat pakje zat, was dezelfde als die van opa. Ietsje kleiner misschien, en een stuk blauwer en minder kapot.

Opa zag er erg tevreden uit, hij stond te stralen bij het fornuis. Maar het echte cadeau was het papier.

Het was een kaart!

Die zag eruit als een echte schatkaart. Kreukelig en ritselig, met gebrande randen. Ik ging aan tafel zitten en bestudeerde ze nauwkeurig. Ik wist dat je dat zo moest doen. Je wenkbrauwen fronsen en hummen.

Opa had ook kaarten voor mij gemaakt toen ik klein was. Toen waren het plattegronden van de tuin en ze hielden bijna altijd op onder de seringenstruik, waar hij dan een droppijp of iets anders kostbaars had neergelegd.

Ik bleef een tijdje zitten en deed alsof ik diep nadacht, zodat opa niet teleurgesteld zou zijn. En zodat hij rustig zijn koffie zou kunnen opdrinken. Zo, die kan pas tekenen, mijn opa! Brikken en golven, vissen en meeuwen. Toen ik klein was, maakte hij met een zwarte pen tattoos op mijn lijf, en ik moest huilen als ik daarna in bad ging en de ankers en meeuwen wegdreven in zee. Tegenwoordig vraagt hij niet meer of ik een tatoeage wil, maar kaarten maakt hij kennelijk nog steeds.

Op deze kaart zag je het eiland van bovenaf en je zag de zee. Daar waren grote golven en ver weg op zee was een schip aan het vergaan. Een enorme inktvis trok het met zijn lange armen omlaag, de diepte in. Op het eiland zag je de aanlegsteiger en het dorp. Het Grote Bos, het huis en de houtschuur. Je zag de rotsen en de vuurtoren, en het strand onderaan.

Daar was het kruis. De schat.

Op het strand, precies onder aan de vuurtoren, waar we net voorbijgelopen waren.

‘Ik wist niet of je hier niet te groot voor geworden bent’, zei opa zonder zich om te draaien. Ik gaf geen antwoord. Ik wist het ook niet. Ik was hier vast te groot voor, maar het voelde niet zo. Niet in mijn diepste binnenste.

‘Ga je mee, of eh...’ vroeg ik alleen maar.

Hij knikte tevreden. Zijn wenkbrauwen recht omhoog.

Nog voor opa zijn sandalen kon aantrekken en zijn pet op had, was ik al buiten bij de houtschuur. Ik zei de schapen die daar achter liepen niet eens gedag, zo’n haast had ik om beneden bij het stenige strand te komen. De schapen staarden me even aan voor ze verdergingen met het eeuwige malen van hun kaken.

Ik was hier niet te groot voor.

Halverwege de trappen moest ik stilstaan en wachten. Ha, daarboven kwam hij aan, opa.

‘Ren jij maar’, riep hij. ‘Ik vind het wel.’

Dus was ik helemaal alleen toen ik bij die plek onder de vuurtoren aankwam. Al van een afstand zag ik dat daar iets lag. Een boot. Een houten boot. Een roeiboort? Hij lag een eindje omhoog tegen de klippen aan en toen wij daarnet op weg naar huis waren, waren we beneden langs de waterkant gelopen. Ik had hem toen niet gezien, of er niet bij stilgestaan, maar nu zag ik niets anders dan die boot.

Daar stond ik, met ogen op steeltjes, terwijl opa me inhaalde.
Ik snapte er niets van.

‘Die is van jou’, was al wat hij zei.

‘Van mij? Bedoel je de boot?’

‘Ik bedoel de boot’, knikte opa.

‘Zeker weten?’

‘Zeker weten’, knikte opa.

Het was een snipa, zo zei hij, een kleine roei- en zeilboot. En die was van mij, maar om ermee op zee te kunnen gaan, moest ik hem eerst zeewaardig maken. Naast de boot lagen zeilen en een hele hoop verschillende stokjes en touwen.

Voor de roeibank, waar je doorgaans op zit om te roeien, zat een soort dikke plank met een gat erin. Daar zou je een mast in kunnen steken, zei opa. Maar het zeil moest worden gerepareerd en de scheepsromp moest worden gebreeuwd, gekrabd, glad-geschuurd en gelakt. We hadden nieuwe tampen nodig en beslag.

Het zou nog heel wat werk worden om hem in de zee te krijgen, zei hij. Maar als ik wilde, dan...

‘Ik wil!’

Ik schreeuwde het uit. Kon niet geloven dat het waar was.

Ik rende rond en omhelsde opa zo stevig en zo plotseling dat hij zijn pijp ter plekke tussen de keien liet vallen.

Mama en papa vonden het vreemd dat ik zo lang met opa op het eiland wilde zijn. Ik vond het vreemd dat zij het niet snapten.

‘Maar wat ga je daar de hele zomer doen?’ vroeg mama.

‘En stel je voor dat het alleen maar regent?’

Maar ze hoefden zich geen zorgen te maken. Nu heb ik dingen te doen. Ik ben namelijk hele dagen bezig aan de boot. En regenen doet het al helemaal niet.

In het begin was opa er steeds bij om een handje te helpen. We sjouwden gereedschap en planken, krabbers en borstels naar beneden. Hij had dingen in de winkel besteld en gekocht: een hoop pluggen en spulletjes die hij in de houtschuur had verborgen. En hij had zelf dingetjes van hout gefabriceerd, al had ik geen idee waar die goed voor zouden zijn. Hij moest me alles wijzen wat moest gebeuren en waar al die dingetjes moesten komen te zitten.

Op een ochtend ging opa naar de buurvrouw, schapenboerin Ylva.

Ylva heeft dezelfde bretelbroek als opa, maar dan in het groen. Haar grijze haren zitten in een knot op haar hoofd en ze heeft lange, kromme vingers. Zij is opa’s beste vriend, zegt ze en ze knuffelt je net iets te hard.

Even later kwam Ylva met haar tractor het strand op rijden en ze hielp ons de boot op wat boomstammen te leggen zodat je er overal bij kon als je ging krabben en schuren.

Ylva zei dat ze graag mee wilde gaan op de maidentrip, maar ja, die is van opa en mij.

Nu ben ik meestal alleen hier op het strand. Ik weet wat er moet gebeuren. Ik ben vooral aan het krabben en aan het schuren.

Soms loop ik te denken over hoe ik het moet aanpakken met het zeil. Dan rol ik het uit tussen de keien en controleer het. Er zitten diepe scheuren in, en waar het aan de mast moet vastzitten,

zijn er grote gaten. Op zo'n moment voelt die maidentrip best ver weg. Maar in mijn fantasie zie ik mezelf in de boot zitten, met de schipperspet op mijn hoofd en het roer in mijn hand. Zie ik voor me hoe ik het hele eiland rond vaar en daarna recht op de horizon af. Ik heb eten en drinken bij me. En een ankertattoo op mijn arm.

Soms komt opa naar beneden met de picknickmand. Dan zitten we op de keien en eten hammen met gebakken ei en komkommer. We kijken uit over de zee en soms vertelt opa over de boten die hier vroeger voorbijkwamen.

‘Het kan er nu wel rustig uitzien, maar de zee is gevaarlijk hier’, zegt hij. Dat heeft hij altijd gezegd.

Hij wijst verschillende kanten op en vertelt over keien en blinde klippen die onder de oppervlakte op de loer liggen. Maar ik zie alleen maar water, rustig en stil.

Dan steekt hij een pijp op en gaat op de keien liggen. Soms trekt hij zijn pet over zijn ogen en valt in slaap.

Voor opa weggaat voelt hij met zijn grote, stijve hand aan het stuk dat ik gladgeschuurd heb. Dan knikt hij.

Je moet weten hoe de dingen werken. Je moet weten dat precies dáár dat blok moet zitten, wil het zo goed mogelijk werken. En het moet ook nog precies dit of dat blok zijn... Het is zo'n precisiewerk. Een boot heeft zijn gebogen vorm niet om mooi te zijn. Hij is mooi omdat juist die vorm de beste is om te kunnen drijven en om soepel zijn weg over de zeeën te vinden. Het mooie is hoe de boot werkt en zich kan aanpassen aan de elementen.

Dat zijn de woorden van mijn opa. Ik knik alleen maar instemmend.

Verder, als het niet over boten of vogels gaat, zegt hij niet zoveel.

Hij is altijd meer van het hummen en neuriën geweest, met af en toe een lach. Dat komt mij prima uit. Hij gaat je nooit van alles en nog wat vragen. Voor hem is alles gewoon zoals het is.

Opa heeft altijd zijn schipperspet op zijn hoofd, het hele jaar door. Ze is gebleekt door de zon en ruikt naar pijp en zee. Hij draagt een geruit overhemd en een broek met bretels en grote zakken. Laarzen. Wanneer het koud is, trekt hij een blauw vest met een kraag en gouden knopen aan. Dat zou er elegant uit kunnen zien, als de mouwen van het vest niet aan flarden hingen en de overhemdmouwen er niet uitstaken, door de gaten in de ellebogen. Als het echt warm is, zoals deze zomer, verruilt hij zijn laarzen voor een paar bruine sandalen.

Hij heeft er altijd hetzelfde uitgezien, opa, in elk geval zolang ik hem ken en dat is toch bijna altijd.

Grijs haar dat alle kanten op staat, hoewel hij het steeds met zijn ene hand omlaag strijkt. Soms zeg ik dat hij het misschien met een kam moet proberen, maar dan snuift hij alleen maar.

In zijn zak: pijp, tabak en een rood potloodje. Dat potloodje, daar tekent hij mee op planken die moeten worden verzaagd of als er een kruiswoordpuzzel is. In de lente schrijft hij er briefjes mee, briefjes die hij op stokjes uitzet in de moestuin: tuinbonen,

wortels, peterselie. Krullerig, golvend, bijna onleesbaar - zoals de zee schrijft hij.

Soms heeft opa een verrekijker om zijn hals en een geruite zakdoek in zijn borstzak. Op zijn arm heeft hij een souvenir uit Zuid-Amerika: een vervaagd anker.

Soms heeft hij scherpe baardhaartjes op zijn wangen. Ik voelde er altijd aan met mijn handpalm, hoe het kriebelde. Dat was toen ik klein was. Soms wil ik dat nu ook nog, maar het voelt vooral belachelijk. Hij heeft dik, grijs krullend haar op zijn armen, het hele eind tot op zijn handen, zelfs tot op een deel van zijn vingers. En boven die donkere ogen wapperen de wenkbrauwen. Als hij eraan trekt, komen ze bijna helemaal tot aan de punt van zijn neus.

Mijn opa is een zeeman die aan land gegaan is. Als je het tenminste aan land zijn kunt noemen als je hoog boven op een rots in de zee woont.

Hij heeft zijn eiland in elk geval nauwelijks verlaten sinds hij *aan land gegaan is*, wij waren altijd diegenen die hem kwamen opzoeken.

Mama, papa en ik.

Nu ben alleen ik er.

Soms denk ik aan die dag dat we mama uitzwaaiden. Ik denk dat opa en ik allebei vonden: oef, eindelijk, dat we op onszelf wilden zijn. Ik denk aan die dag en herinner me de pet, de plattegrond en de boot.

Dat is dus goed. Maar toch.

Toch denk ik zo veel aan papa. Ik denk aan al dat nieuwe van hem. Dat ik daarom zo lang in mijn eentje hier mag zijn. Ik denk aan de nieuwe kamer die de mijne zal worden, maar die ik nog nooit heb gezien, en of ik die wil zien weet ik niet. Ik denk aan Angelica en hoe ze met me praat, aan haar sjaal en hoe die ruikt.

En ik denk aan de omhelzing die ik van papa kreeg voor mama en ik naar de boot reden. Dat die zo lang duurde. En stevig was. Dat hij me nooit meer wilde loslaten, leek wel, en ik denk aan zijn ogen na afloop. Verdrietig, glanzend. Het was bij de auto, buiten de poort. De auto die altijd ook van papa is geweest. De poort waar hij altijd doorheen ging als hij weer naar huis moest. Nu was hij alleen maar een bezoeker.

En ik denk aan wat hij zei: 'Vaarwel, Wieke.' Dat het zo plechtig klonk. Alsof ik een zeiltocht om de wereld ging maken en nooit meer thuis zou komen.

Hij had gewoon 'doei' moeten zeggen en mij een doodgewone knuffel moeten geven. 'Veel plezier, hè', had hij moeten zeggen, een tikje gestrest, en daarna in haast moeten wegrijden. Dat zou normaal zijn geweest. Maar ik herinner me hoe hij daar bleef staan en ons nakeek terwijl we wegreden. Met zijn arm in de lucht tot wij de bocht bij het park om waren en naar de kust verdwenen.

Normaal is het niet.

Ik praat heus wel met papa, soms. Maar vaker met mama. Dan gaan we naar Ylva en lenen haar telefoon. Opa weigert een telefoon aan te schaffen, zegt dat er een reden is waarom een mens op een eiland gaat wonen, en mijn mobiel werkt hier niet.

Misschien wel als je helemaal tot boven in de vuurtoren klimt en dan naar buiten hangt, maar wie heeft daar de fut voor?

En wie, behalve mama en papa, zou er iets van zich laten horen? Papa klinkt altijd zo blij als ik hem bel. Ik haat het dat hij zo blij klinkt. Hij zegt dat hij het goed heeft en dat hij ernaar uitkijkt. Maar hij zegt niet waarnaar en ik durf het niet te vragen. Hij zegt dat Angelica het ook goed maakt, hoewel ik het niet vraag en het me niet boeit. Daarna zegt hij dat hij me mist. Dan zeg ik alleen maar 'ach' of 'mmm', al zou ik verschrikkelijk graag meer willen zeggen.

Soms mis ik hem zo erg dat het pijn doet.

Mama klinkt nooit zo blij, hoewel je kunt horen dat ze het probeert. Ze is benieuwd naar hoe ik het heb en zegt dan dat het thuis goed gaat komen. Dat mijn gewone kamer er in elk geval uit zal zien zoals anders en dat we komende herfst een hoop leuke dingen gaan doen. En ze belooft dat het op de nieuwe school allemaal beter gaat voelen. Al kun je zoiets niet beloven.

Ik haat het dat ze zo verdrietig klinkt.

Daarna wil ze ook nog even met opa praten. Dan zit ik daar met Ylva in de keuken en zij vraagt me uit over de boot en school, over opa en de stad en al die dingen. Hoewel ik mijn oren spits tot in de kamer waar opa is, hoor ik alleen maar 'ja, nee, jawel, mmmm'.

Als we van Ylva naar huis lopen, is opa veel spraakzamer dan anders.

Ik geloof dat hij mij aan iets anders wil laten denken, maar nu voelt het als een steentje in je schoen.

Als een steentje.

'Je went aan alles, behalve aan een steentje in je schoen.'

Dat zegt opa steeds, als er iets is. Hij heeft het dit voorjaar meermaals gezegd als ik met hem aan de telefoon was.

Hij heeft nooit zoiets gezegd, van dat alles goed gaat komen,